

Vergaderjaar 2006–2007

30 515

Wijziging van de Opiumwet in verband met het creëren van de mogelijkheid voor de burgemeester om bestuursdwang toe te passen ter handhaving van de artikelen 2 en 3 van de Opiumwet in woningen en lokalen of bij woningen of lokalen behorende erven

C

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 16 juli 2007

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van het voorlopig verslag en zijn verheugd over de brede steun die het wetsvoorstel geniet. De relatie die wordt gelegd tussen het onderhavige wetsvoorstel en de wetsgeschiedenis van artikel 174a van de Gemeentewet onderkennen wij. De plenaire behandeling in 1996 van het wetsvoorstel tot invoering van artikel 174a van de Gemeentewet in de Eerste Kamer der Staten-Generaal staat de minister van Justitie nog helder voor de geest.

De leden van de fractie van de VVD stelden, mede namens de Vaste Commissie voor Justitie, nog enkele vragen over de noodzaak van het bestaan van stappenplannen. Deze vragen vloeien voort, zo begrijpen wij, uit de wens om een gemeentelijk optreden te verzekeren dat tegenover de bewoner van een woning proportioneel is en tegelijkertijd effectief is, doordat de rechter de genomen beslissing in stand laat.

De Raad van State adviseerde om het proportionaliteits- en subsidiariteitsvereiste te onderstrepen door de bestuursdwang nader te omschrijven in artikel 13b van de Opiumwet door het opnemen van een niet limitatieve opsomming van vormen van bestuursdwang. Wij hebben in het nader rapport en in de nota naar aanleiding van het verslag (Kamerstukken II 2006–2007, 30 515, nr. 6, blz. 3) is gemotiveerd waarom aan deze suggestie geen gevolg is gegeven. De belangrijkste redenen waren – kort samengevat – dat het noemen van voorbeelden van bestuursdwang vanuit een oogpunt van wetssystematiek ongebruikelijk is en, daarnaast, dat een opsomming in de onderhavige bepaling in de praktijk tot tegendraadse effecten kon leiden.

In de praktijk hanteren veel gemeenten bij het bestuurlijke optreden tegen woningen en lokalen, van waaruit handel in drugs plaatsvindt, nu al handhavingsarrangementen. Die handhavingsarrangementen bevatten afspraken tussen vertegenwoordigers van de lokale driehoek en maken onderdeel uit van het lokale drugsbeleid. Uit die arrangementen blijkt verder dat het bestuurlijke optreden, dat wordt toegepast in zwaarte toeneemt naar mate het aantal overtredingen en/of de ernst ervan toeneemt. De sluiting van een pand betreft de meest verregaande vorm van bestuursdwang die wordt toegepast. Juist daarom volgt men bij een

sluiting in het algemeen een stappenplan. Daarin zijn de verschillende fasen beschreven van het proces dat uitmondt in een sluiting. Onderdeel van een stappenplan vormt dat de belanghebbende door eigen handelen een sluiting alsnog kan voorkomen. Het Centrum Criminaliteitspreventie en Veiligheid (voortaan: CCV) heeft op zijn website een stappenplan gepubliceerd, waarin de volgende fasen worden onderscheiden:

- (1) de voorbereiding van een bevel tot sluiting. Onderdeel van die voorbereiding vormt behalve de verzameling van gegevens over illegale verkoop ook een waarschuwing aan de belanghebbende. Dat laatste is bedoeld om hem in de gelegenheid te stellen de illegale verkoop te (doen)beëindigen;
- (2) het horen van de belanghebbende voorafgaand aan het bevel;
- (3) de belangenafweging door de burgemeester mede aan de hand van datgene wat de belanghebbende naar voren heeft gebracht;
- (4) de motivering van het bevel tot sluiting;
- (5) de bekendmaking van het bevel aan de belanghebbende en aan derden;
- (6) de feitelijke sluiting en
- (7) het verhaal van de kosten.

Het behoort tot de gemeentelijke autonomie om een handhavingsarrangement en/of een stappenplan vast te stellen. Gemeenten kunnen, bij gebrek aan illegale verkooppunten, daaraan ook geen behoefte hebben. Voor gemeenten die daarmee wel worden geconfronteerd, achten wij het wenselijk dat zij tot vaststelling overgaan. De belangrijkste reden daarvoor is, dat met een beleidskader voor de handhaving een concreet optreden eenvoudig te rechtvaardigen zal zijn tegenover de rechter en daardoor efficiënter zal blijken te zijn. Het hanteren van een stappenplan door de gemeenten lijkt ons van belang, omdat zij zich daarmee zelf verzekeren van een checklist voor het eigen optreden, en omdat ook voor de rechter inzichtelijk wordt welke belangenafweging vooraf is gegaan aan het bestuurlijke optreden. Beide instrumenten zijn hulpmiddelen bij het optreden op grond van artikel 13b van de Opiumwet. Het is echter niet zo, dat zonder het bestaan van dit instrumentarium het toepassen van bestuursdwang tegen een woning per definitie in strijd zal zijn met artikel 8 van het EVRM. In een dergelijk geval zal de gemeente wel bij de rechter voor een zwaardere opgave staan om haar optreden te verdedigen.

Teneinde gemeenten te bewegen om beide instrumenten in het gemeentelijke beleid te gebruiken, wordt door onze departementen momenteel in samenwerking met het Centrum voor Criminaliteitsbestrijding en Veiligheid (CCV), een aantal gemeenten en de VNG, een model voor een handhavingsarrangement opgesteld, dat nader zal worden ingevuld al naar gelang de plaatselijke situatie. Ook wordt het reeds beschikbare voorbeeld-stappenplan voor sluiting op grond van artikel 13b van de Opiumwet herzien met het oog op de uitbreiding tot woningen. In recent overleg van de VNG is gebleken, dat er animo bestaat bij gemeenten die deze instrumenten nog niet hebben, om hiervan gebruik te maken. De teksten zullen binnenkort beschikbaar komen op de website van het CCV voor alle gemeenten. Aldus wordt er naar gestreefd de toepassing van het gewijzigde artikel 13b van de Opiumwet te optimaliseren.

Wij hopen hiermee voldoende te hebben geantwoord.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst